

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
pentru secțiile și școlile cu predare în limba minorităților
SECȚIUNEA A

Limba și literatura română – pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară
Etapa națională
Arad, 12 aprilie 2024
Clasa a V-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Punctajul total este de 100 de puncte.**

Citește fiecare dintre textele date pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A. Când Maia își desfășura aripile, tot aerul dimprejur vibra de culoare. Poate pentru că, dintre toți fluturii din livadă, ea avea cele mai multe și fantastice culori.

Într-o zi, Maia a zărit pe petalele unei margarete un fluturaș tare ciudat. Culorile de pe aripi îi i-au pălit*, înghițite de un cenușiu aproape transparent. Privirile sale erau tare triste, fără speranță.

— Ce e cu tine? I-a întrebat Maia.

— Sunt bolnav, a oftat fluturile gri. Boala asta ne macină culorile...

— Vrei să spui că sunteți mai mulți care suferă din cauza asta?

Fluturile gri suspină. Tot mai mulți fluturi din livadă erau atinși de acel microb ciudat. Amețeau, își pierdeau pofta de mâncare, nu mai reușeau să zboare către cer și, încetul cu încetul, culorile de pe aripi le dispăreau.

Maia simți ceva necunoscut care i s-a zbătut în suflet. Un fel de căldură învăluitoare. O dorință de a ajuta.

— O să vă dau fiecăruia câte o culoare de la mine, exclamă ea, cuprinsă de entuziasm. Oricum eu am mai multe culori decât aș avea nevoie...

Și a început să se rotească în piruete amețitoare, deasupra fluturașilor. Din vârtejul multicolor al aripilor ei se desprindeau culorile, una câte una. Roșu, verde, galben, portocaliu, auriu, ciclamen. Fiecare dintre ele colora aripile câte unui fluturaș bolnav, care se înveselea pe dată. Iar când a terminat, Maia era albă ca zăpada strălucitoare și nespus de fericită. Dar, vai!, culorile ei nu erau de ajuns pentru toți fluturașii cenușii. Mai erau atâția care aveau nevoie de culoare! Iar ea nu mai avea ce să împartă cu ei... Așa că a plecat în zbor spre prietenii săi din livadă.

— Cum? au exclamat ei. Să le dăm din culorile noastre? Și să rămânem apoi așa, albi, ca tine? Ți-ai distrus aripile...

— Nu mi le-am distrus, le-a răspuns Maia senină. Mă simt chiar mai frumoasă așa. Și nu e nevoie să renunțați la toate culorile voastre, e suficient dacă fiecare dintre voi poate să dea măcar o culoare de pe aripile sale.

Ceilalți fluturi au rămas pe gânduri o vreme și, în cele din urmă, unii dintre ei s-au hotărât. Unul a dăruit albastrul, altul roșul, un altul, violetul sau galbenul și așa mai departe, până când toți fluturașii bolnavi aveau câte o culoare. Și cu toții i-au mulțumit Maiei pentru curajul de care a dat dovadă.

Iar într-o zi, Maia s-a trezit și a observat cu uimire că, pe aripile ei albe, culorile încep să reapară. Maia a redevenit cel mai frumos fluture multicolor din toată livada.

după Adina Rosetti, *Culori pentru fluturași cenușii* (2016)

*a *păli* – (aici) a se decolora, a-și pierde strălucirea

B. Fluturii sunt unele dintre cele mai frumoase vietăți de pe Pământ și o altă minune prin care natura ne surprinde. În toată lumea există peste 28.000 de specii de fluturi.

Încep să apară odată cu soarele de primăvară și își întind aripile alungite și colorate pentru a absorbi căldura. Cel mai rapid fluture zboară cu aproximativ 50 km/oră.

Fluturii nu pot zbura atunci când afară este frig, acesta este motivul pentru care iarna nu pot fi văzuți. Nici la soare nu pot sta foarte mult, mai ales atunci când acesta este foarte puternic. Cei mai mulți fluturi trăiesc în zonele tropicale. Unii se deplasează dintr-o regiune a țării în alta pentru a evita temperaturile scăzute. Unii fluturi călători parcurg în fiecare an aproximativ 4.000 de kilometri.

Fluturii sunt colorați din multe motive. Culoarea aripilor este produsă fie de pigmenți, fie de structura aripilor care reflectă lumina. Culoarea îi ajută să atragă căldura soarelui și să se amestece printre florile multicolore atunci când se hrănesc. Fluturii de zi sunt adesea colorați, cu nuanțe vii de portocaliu, galben sau alb, având pe aripi modele complicate. Fluturii de noapte au aripi mai mari și culori mai deschise. Cele mai multe specii de fluturi se hrănesc cu nectar sau polen din flori.

În multe culturi, fluturii sunt considerați simbolul transformării, al frumuseții, al bucuriei și al libertății.

după ***, *Curiozități fascinante despre fluturi*, www.anidescoala.ro

SUBIECTUL I

30 de puncte

Scrie pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

- Numărul literelor este diferit de numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:
 - „cenușiu”, „deschise”, „există”.
 - „chiar”, „exclamă”, „desfăcea”.
 - „înghițite”, „alungite”, „încetul”.
 - „regiune”, „ciudat”, „strălucitoare”.

2 puncte
- Sunt nearticulate toate substantivele din seria:
 - „aripilor”, „livadă”, „prietenii”, „unei margarete”.
 - „culori”, „polen”, „specii”, „fluture”.
 - „microb”, „fluturii”, „o dorință”, „vietăți”.
 - „speranță”, „bucuriei”, „aripile”, „flori”.

2 puncte
- Toate formele de masculin, plural ale adjectivelor *ciudat*, *multicolor*, *portocaliu*, *rapid* sunt corecte în seria:
 - ciudate, multicolore, portocalii, rapide.
 - ciudate, multicolori, portocalie, rapizi.
 - ciudați, multicolore, portocalie, rapide.
 - ciudați, multicolori, portocalii, rapizi.

2 puncte

Scrie pe foaia de concurs răspunsurile la cerințele de mai jos:

- Notează câte un antonim potrivit pentru sensul din text al fiecăruia dintre cuvintele „ciudat”, „dispăreau”, subliniate în textul A. **4 puncte**
- Transcrie, din textul A, două substantive de genuri diferite, pe care le vei preciza. **4 puncte**
- Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în secvența dată: „ea avea cele mai multe și fantastice culori”. **4 puncte**
- Formulează două enunțuri prin care să îi ceri Maiei, personajul din textul A, informații despre prietenii ei din livadă, folosind un *verb la modul indicativ, timpul prezent* și un *verb la modul indicativ, timpul perfect compus*, pe care le vei sublinia. **6 puncte**
- Rescrie corect mesajul unui copil, adresat fluturilor din textul A: *Voi nu vă pierde-ți frumusețe, dacă v-ă dăruieți culoriile magici tuturor fluturașilor gri pe care îi vedeți pe câmpurile verzi.* **6 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

50 de puncte

A. ÎNȚELEGEREA TEXTULUI

Scrie pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

- Notează, din textul A, un indice spațial și un indice temporal. **4 puncte**
- Transcrie, din textul A, o enumerație și o personificare. **6 puncte**
- Prezintă un motiv pentru care ceilalți fluturi nu doresc să-și împartă culorile cu fluturii cenușii. Formulează răspunsul în unu-două enunțuri, valorificând informațiile din textul A. **6 puncte**
- De ce crezi că fluturii sunt considerați „unele dintre cele mai frumoase vietăți de pe Pământ și o altă minune prin care natura ne surprinde”? Formulează răspunsul, valorificând textul B. **6 puncte**
- Selectează două informații, din textul B, care crezi că sunt utile unui copil care ar vrea să participe la o activitate de observare a fluturilor în natură, motivându-ți alegerea în 40 – 60 de cuvinte. **8 puncte**

Notă! Răspunsurile vor fi redactate în enunțuri, cu respectarea normelor de exprimare, de ortografie și de punctuație.

B. SCRIERE CREATIVĂ

Imaginează-ți că fluturii ajung într-un oraș cu oameni triști și doresc să îi ajute. Scrie un text narativ, de minimum 80 de cuvinte, în care să prezinți felul în care acționează fluturii pentru a-i ajuta pe oameni să scape de tristețe.

În redactarea textului, vei avea în vedere:

- respectarea succesiunii logice a evenimentelor, în concordanță cu cerința dată;
- introducerea unui nou personaj;
- introducerea unui dialog de două – patru replici;
- originalitatea în prezentare.

Vei primi 14 puncte pentru conținutul compunerii și 6 puncte pentru redactare. (registru de comunicare, stilul și vocabularul adecvate – 1 p.; coerența textului – 1 p.; ortografie – 2 p.; punctuație – 1 p.; așezarea în pagină și lizibilitatea – 1 p.)

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar dacă textul are numărul minim de cuvinte indicat și dezvoltă subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea

20 de puncte

C.

Soarele călătorea pe cer, vesel și măreț pe carul său de foc, răspândindu-și razele în toate direcțiile, spre marea furie a unui nor care, aflat într-o dispoziție furtunoasă, bombănea întruna:

— Risipitorule, hai, aruncă-ți razele, ai să vezi tu cu ce-o să mai rămâi.

În vii, fiecare ciorchine de strugure care se cocea pe crenguța lui fura o rază pe minut, ba chiar și două; și nu era fir de iarbă, păianjen, floare sau strop de apă care să nu-și ia partea.

— Așa, lasă-i pe toți să te fure, să vezi ce îți vor mai mulțumi când nu vor mai avea nimic de furat.

Dar soarele își continua călătoria, dăruind raze cu miile, cu milioanele, fără nicio socoteală. Abia la apus a socotit câte raze i-au mai rămas: și, ce să vezi, nu-i lipsea nici măcar una! De uimire, norul s-a prefăcut în grindină*, iar soarele s-a ascuns vesel în mare.

după Gianni Rodari, *Soarele și norul* (2016)

*grindină – apă înghețată ce cade din nori în formă de boabe de gheață

Scrie un text, de minimum 120 de cuvinte, în care să prezinți *bucuria de a-i ajuta pe ceilalți*, așa cum apare în cele două texte-suport, A și C, selectate din zone culturale diferite.

- prezentarea unui aspect comun, referitor la *bucuria de a-i ajuta pe ceilalți*, surprins în textul A și în textul C;
- prezentarea unui aspect diferit;
- exemplificarea adecvată a aspectului comun și a celui diferit;
- valorificarea experienței de viață/de lectură.

Vei primi 14 puncte pentru conținutul compunerii și 6 puncte pentru redactare. (registru de comunicare, stilul și vocabularul adecvate – 1 p.; coerența textului – 1 p.; ortografie – 2 p.; punctuație – 1 p.; așezarea în pagină și lizibilitatea – 1 p.)

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar dacă textul are numărul minim de cuvinte indicat și dezvoltă subiectul propus.

Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.